

22.02.2022

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

**GÜNLÜK BASIN
ÖZETLERİ**

**22 Şubat 2022
Salı**

RESMÎ GAZETE’DE BUGÜN

22 Şubat 2022 Salı

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

HÂKİMLER VE SAVCILAR KURULU KARARLARI

— Hâkimler ve Savcılar Kuruluna Ait Kararlar

YÖNETMELİKLER

— Hazine ve Maliye Bakanlığı Disiplin Amirleri Yönetmeliği

— Yıldız Teknik Üniversitesi, Marmara Üniversitesi ve İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa Sağlık Biyoteknolojisi Mükemmeliyet Ortak Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliği

TEBLİĞ

— Kırsal Kalkınma Destekleri Kapsamında Bireysel Sulama Sistemlerinin Desteklenmesi Hakkında Tebliğ (Tebliğ No: 2021/7)'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (No: 2022/3)

YARGI BÖLÜMÜ

ANAYASA MAHKEMESİ KARARLARI

— Anayasa Mahkemesinin 16/12/2021 Tarihli ve E: 2021/59, K: 2021/90 Sayılı Kararı

— Anayasa Mahkemesinin 18/1/2022 Tarihli ve 2018/24998 Başvuru Numaralı Kararı

— Anayasa Mahkemesinin 18/1/2022 Tarihli ve 2018/25664 Başvuru Numaralı Kararı

— Anayasa Mahkemesinin 18/1/2022 Tarihli ve 2019/16560 Başvuru Numaralı Kararı

Küresel gübre piyasasında kaos büyüyor

Avrupa ve ABD yaptırımları nedeniyle sevkiyatları durduran Belaruskali'nin sözleşmeleri yerine getiremeyecek olması, önemli sorunlara yol açabilir.

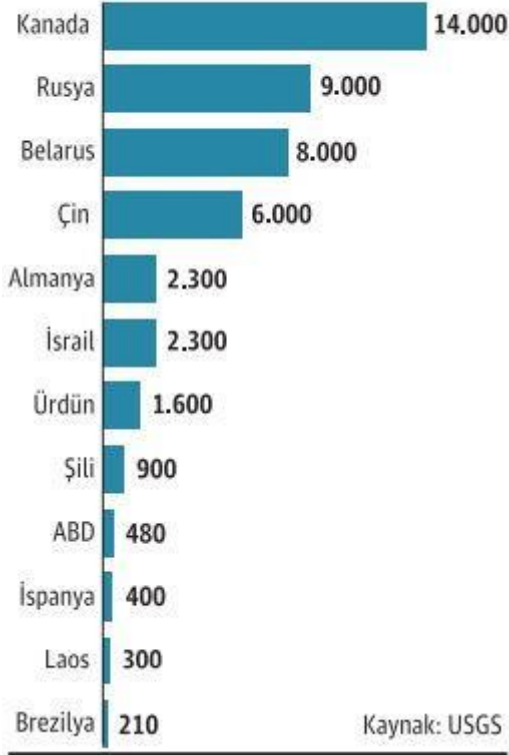

Küresel gübre arzın büyük bir bölümünü oluşturan Belaruskali bir potas madencisi, mücbir sebep ilan ederek zaten yükselen fiyatlarla mücadele etmeye çalışan piyasayı daha da sarstı. İhracatçıdan müşterilere gönderilen bir mektuba göre Belaruskali, sözleşmelerini yerine getiremeyeceğini bildirdi. ABD ve Avrupa yaptırımları nedeniyle sevkiyatlar durduruldu.

Belarus'tan gelen arzın piyasadan çıkmasının önemli sorunlara yol açabileceği uyarısı yapılıyor. Green Markets verilerine göre Belarus, yılda yaklaşık 10-12 milyon ton ihracat yapıyor. Ülke, küresel arzın yaklaşık beşte birini oluşturuyor. Brezilya'nın yanı sıra Hindistan ve Çin'e de büyük miktarda sevkiyatlar gerçekleştiriyor. Green Markets analisti Alexis Maxwell, "Küresel potas sözleşmeleri, 2008'den bu yana en yüksek fiyata geldi. Belarus'a yönelik ABD yaptırımları, hazır bir alternatif tedarikçi olmadan önemli bir ihracatçıyı ortadan kaldırdı" diyor.

Gübre piyasasının liderleri

(2021 yılı üretim ligi, bin ton)

Yeni yatırım yolda

ABD'nin Belaruslu tek potas madencisi olan Belaruskali'ye yönelik yaptırımları Aralık ayında yürürlüğe girerken, ülkeden tüm potası ihraç eden Belarusian Potash Co.'ya yönelik cezaların 1 Nisan'da yürürlüğe girmesi bekleniyor.

Dünyanın önde gelen gübre üreticilerinden Nutrien Ltd.'nin geçici CEO'su Ken Seitz, yaptırımların ticaret akışlarının değişmesine ve talebin yeni pazar arayışlarına girmesine yol açabileceğini söyledi. Geçmişte Belarus'tan ürün satın almış olan müşteriler, yeni tedarikçi arıyor. Örneğin Brezilya Devlet Başkanı Jair Bolsonaro, geçtiğimiz hafta yaptığı açıklamada, Rusya'nın Brezilya'ya sunduğu gübre miktarını ikiye katladığını söyledi.

CRU Group analisti Humphrey Knight, potas piyasasında benzeri görülmemiş bir durum yaşandığını belirtiyor ve arzın toparlanmasının aylar alabileceği uyarısı yapıyor. Potas, mısır ve soya fasulyesi gibi başlıca emtia mahsullerinin yanı sıra birçok ürün için önemli bir besin. Gübre fiyatları, yükselen doğal gaz maliyetlerinin bazı Avrupa tesislerini üretimi durdurmaya veya kısıtlamaya zorlaması nedeniyle zaten son yılların en yüksek seviyelerinde. Mısır Kuşağı'ndaki potas için ABD spot fiyatları geçen yıl neredeyse iki katına çıktı. Pahalı gübre, gıdaları üretmeyi daha maliyetli hale getiriyor ve küresel enflasyonu tetikliyor.

Tarımsal girdi fiyatlarında artış sürdü

TÜİK verilerine göre, tarımsal girdi fiyatları Aralık 2021'de yıllık yüzde 45,6, aylık yüzde 9,8 oranında arttı. Gübrede artış yüzde 152'yi aştı. Kasım'da girdi fiyatlarındaki artış yıllık yüzde 36,2 ve aylık yüzde 8,52 olmuştu.

Tarımda üretici fiyatlarında artış Aralık'da devam etti.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), Tarımsal girdi fiyat endeksi (Tarım-GFE) Aralık 2021 verilerini yayınladı. Buna göre, Tarımsal girdi fiyat endeksi (Tarım-GFE) yıllık yüsre 45,61, aylık yüzde 9,82 arttı.

Ana gruplarda bir önceki aya göre tarımsal yatırıma katkı sağlayan mal ve hizmet endeksinde yüzde 7,30, tarımda kullanılan mal ve hizmet endeksinde yüzde 10,19 artış gerçekleşti. Bir önceki yılın aynı ayına göre göre tarımsal yatırıma katkı sağlayan mal ve hizmet endeksinde yüzde 31,91, tarımda kullanılan mal ve hizmet endeksinde yüzde 47,85 artış gerçekleşti. Yıllık Tarım-GFE'ye göre 6 alt grup daha düşük, 5 alt grup daha yüksek değişim gösterdi.

En keskin artış gübrede

Yıllık artışın düşük olduğu alt gruplar sırasıyla, yüzde 16,22 ile malzemeler ve yüzde 16,98 ile veteriner harcamaları oldu. Buna karşılık, yıllık artışın yüksek olduğu alt

22.02.2022

gruplar ise sırasıyla, yüzde 152,42 ile gübre ve toprak geliştiriciler ve yüzde 69,89 ile çiftlik binaları (ikamet amaçlı olmayanlar) oldu.

Aylık artışın yüksek olduğu alt gruplar ise sırasıyla, yüzde 19,27 ile makine bakım masrafları ve yüzde 18,20 ile gübre ve toprak geliştiriciler oldu.

Aylık Tarım-GFE'ye göre 6 alt grup daha düşük, 5 alt grup daha yüksek değişim gösterdi.

Putin Ukrayna'nın doğusunda operasyon emri verdi

Rusya Devlet Başkanı Putin, Ukrayna'nın doğusundaki Donetsk ve Luhansk'ın bağımsızlığını tanıyan kararı onayladı. ABD ve AB, Rusya'ya yaptırım kararı aldı. Reuters, Rus liderin Donetsk ve Luhansk'ta 'barış gücü' operasyonları için talimat verdiğini duyurdu.

Ukrayna - Rusya krizinde tarihi bir süreç yaşanıyor. Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin, Ukrayna'nın doğusundaki Rusya yanlısı ayrılıkçıların sözde yönetimlerinin tanınmasına dair kararnamayı imzaladı. Donbas'taki Rusya destekli ayrıkçılarla Ukrayna askerleri arasındaki çatışmalar, ateşkes anlaşmasına rağmen 2014 yılından bu yana devam ediyor. Rusya, kendilerini bağımsız devletler olarak ilan eden Donetsk ve Luhansk'ı şimdiye kadar resmi bir şekilde tanımamıştı. Rusya'nın bu adımına karşı NATO, BM, ABD ve AB'den sert tepkiler ve yaptırım kararları geldi. Türkiye de, Rusya'nın kararının kabul edilemez olduğunu açıkladı.

21.45 **RUSYA AYRILIKÇILARI TANIDI**

Ukrayna'nın doğusunda 2014'te Kiev yönetimine rağmen Rusya yanlısı ayrılıkçılar Ukrayna topraklarında **Donetsk Halk Cumhuriyeti ve Lugansk Halk Cumhuriyeti** isminde iki ayrı sözde yönetim oluşturmuştu. Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin, Ukrayna'nın doğusundaki Rusya yanlısı ayrılıkçıların sözde yönetimlerinin tanınmasına dair kararnamayı imzaladı.

Kutlama - Donbas'ta Rusya yanlıları sokağa dökülerek Rus bayrakları ve havai fişeklerle kutlama yaptı.

ABD - Rusya'nın 'bağımsızlığını tanıdığı' Ukrayna'daki iki bölgeyle ticari faaliyetleri yasaklıyor.

Avrupa Birliği- Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin'in Ukrayna'nın doğusundaki Rusya yanlısı ayrılıkçıların sözde yönetimlerinin tanınmasına dair kararnameyi imzalamasını en güçlü şekilde kınadı, yaptırım tehdidinde bulundu.

23.55 **NATO: İŞGAL İÇİN BAHANE**

NATO - Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin'in Ukrayna'nın doğusundaki Rusya yanlısı ayrılıkçıların sözde yönetimlerini resmen tanıma kararını kınadı.

BM - Genel Sekreteri Guterres "Rusya'nın tanıma kararı Ukrayna'nın egemenliğine ve toprak bütünlüğüne, BM şartına aykırıdır. Ukrayna'nın uluslararası olarak tanınmış sınırları çerçevesinde toprak bütünlüğüne tam destek veriyoruz" dedi.

Fransa - Macron, Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin'in Ukrayna'nın doğusundaki Rusya yanlısı ayrılıkçıların sözde yönetimlerini resmen tanıma kararı alarak uluslararası taahhütlerini ihlal ettiğini belirterek, Avrupa'nın bu ülkeye karşı yaptırım kararı almasını istedi.

Almanya - Rusya'ya Donetsk ve Lugansk'a yönelik kararından dönme çağrısında bulundu.

İtalya - Dışışleri Bakanı Luigi Di Maio, Rusya'nın Ukrayna'daki ayrılıkçı yönetimleri tanıma kararının, Minsk anlaşmalarına aykırı olduğu için kınanması gerektiğini ve bunun diplomatik çözüm arayışında ciddi bir engel olduğunu belirtti.

İngiltere - Rusya'nın Ukrayna'daki ayrılıkçı yönetimleri tanıma kararının uluslararası hukukun ihlali olduğunu açıkladı.

Türkiye Dışışleri Bakanlığı - Son gelişmeler çerçevesinde, vatandaşlarımızın Ukrayna'nın doğu bölgelerinden ayrılmaları kuvvetle tavsiye edilmektedir.

Piyasa - Gerilimin tırmanmasına ilk tepki olarak **Brent petrol** yüzde 3 yükselişle 94 doların üzerine çıktı. Jeopolitik risklerin tırmanmasıyla **spot altın** da 1908 dolar seviyelerine kadar yükseliş gösterdi.

00.30 **PUTİN OPERASYON EMRİ VERDİ**

Barış gücü talimatı - Reuters ajansı, bu kararın ardından birkaç saat sonra Rus liderin Donetsk ve Luhansk'ta 'barış gücü' operasyonları için talimat verdiğini duyurdu.

01.35 **TÜRKİYE'DEN RUSYA'YA TEPKİ**

Dışışleri Bakanlığı: Rusya'nın söz konusu kararını kabul edilmez buluyoruz ve reddediyoruz

Dışışleri Bakanlığı, "Rusya'nın Donetsk ve Luhansk Cumhuriyetleri'ni tanıma kararını kabul edilmez buluyoruz ve reddediyoruz" açıklamasını yaptı.

Dışışleri Bakanlığı tarafından yapılan yazılı açıklamada, "Rusya Federasyonu'nun, sözde Donetsk ve Luhansk Cumhuriyetleri'ni tanıma kararı Minsk Anlaşmaları'na aykırı olduğu gibi, Ukrayna'nın siyasi birliğinin, egemenliğinin ve toprak bütünlüğünün açık ihlali anlamına gelmektedir. Rusya'nın sözkonusu kararını kabul edilmez buluyoruz ve reddediyoruz. Bu vesileyle Ukrayna'nın siyasi birliğinin ve toprak bütünlüğünün korunmasına bağlılığımızı vurguluyor, tüm ilgili taraflara sağduyu ve uluslararası hukuka riayet çağırısı yapıyoruz" denildi.

01.50ZELENSKIY ERDOĞAN İLE GÖRÜŞECEK

Anadolu Ajansı, Ukrayna Devlet Başkanı Vladimir Zelenskiy'nin Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'la Rusya'nın sözde Donetsk ve Lugansk Halk Cumhuriyetlerini tanımasına ilişkin görüşme planladığını bildirdi.

Zelenskiy, Twitter'dan yaptığı açıklamada, Ulusal Güvenlik ve Savunma Konseyi toplantısından sonra İngiltere Başbakanı Boris Johnson ile şu anki durumu görüştüğünü belirtti.

Şu anda konuşma hazırladıklarını aktaran Zelenskiy, akabinde Erdoğan ve AB Konseyi Başkanı Charles Michel ile görüşme planlandığını ifade etti.

02.30ABD TİCARİ FAALİYETLERİ ASKIYA ALDI

ABD Başkanı Joe Biden, Rusya'nın "bağımsızlığını tanıdığını" açıkladığı sözde Donetsk ve Lugansk Halk Cumhuriyetleri ile ABD'li kişi ve kurumların tüm ticari ve finansal ilişkilerini yasaklayan bir kararname yayımladı. Bu arada ABD, Ukrayna'daki diplomatik personelini geçici olarak Polonya'ya çekti

04:00SOSYAL MEDYADAN HALKA SESLENDİ

Ukrayna Devlet Başkanı Vladimir Zelenskiy, sosyal medyadan halka sesleniş gerçekleştirdi: Alınan kararlarla bağlantılı sonuçların tüm sorumluluğu Rusya'ya aittir.

05:30BM GÜVENLİK KONSEYİ'NDEN ACIL TOPLANTI

BM Güvenlik Konseyi Ukrayna krizini görüşmek üzere acil toplantı yaptı. BM, Ukrayna ve Rusya arasında geline noktanın son derece tehlikeli olduğu uyarısı yaparak, büyük çatışma riski taşıyan gelişmelerin ne pahasına olursa olsun önlenmesi gerektiği çağrısında bulundu.

Son dakika: Putin'in Lugansk ve Donetsk kararının ardından Zelenski'den ilk açıklama

Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin'in Donetsk ve Lugansk'ın bağımsızlığını tanımasının ardından Ukrayna Devlet Başkanı Vladimir Zelenski'den açıklama geldi. "Rusya'nın kararı Ukrayna'nın egemenliğinin ve toprak bütünlüğünün ihlalidir" diyen Zelenski, "Sınırlarımız iyi korunuyor, biz kendi toprağımızdayız. Hiç kimseden, hiçbir şeyden korkmuyoruz, kimseye hiçbir şey vermeyeceğiz" ifadelerini kullandı.

Ukrayna Devlet Başkanı Vladimir Zelenskiy, gece geç saatlerde yaptığı ulusa sesleniş konuşmasında Rusya'nın eylemlerinin ülkesinin toprak bütünlüğünü ve egemenliğini ihlal ettiğini söyledi.

Zelenskiy, Rusya'nın açıklaması ne olursa olsun Ukrayna'nın uluslararası sınırlarının olduğu gibi kalacağını belirtti.

Rusya'nın eylemlerinin barışa yönelik sürdürülen çabaları ve uluslararası müzakereleri yok ettiğini ifade eden Ukrayna lideri, ülkesinin barış istediğini, siyasi ve diplomatik bir çözümü desteklediğini aktardı.

“Korkmuyoruz” diyen Zelenskiy, uluslararası ortaklarından net ve etkili destek adımları beklediğini de sözlerine ekledi.

Zelenskiy, Ukrayna'nın kimseye herhangi bir şey vermeyeceğini de dile getirdi.

Ukrayna Devlet Başkanı Vladimir Zelenski, ulusa sesleniş konuşmasında şu ifadelere yer verdi:

Ukrayna'nın uluslararası sınırları, Rusya'nın açıklamalarını dikkate almadan olduğu şekilde kalacaktır. Rusya'nın kararı Ukrayna'nın egemenliğinin ve toprak bütünlüğünün ihlalidir. Putin'in açıklamaları, Rusya'nın Minsk Anlaşması'ndan tamamen çekildiği anlamına gelmektedir. Barış istiyoruz. Ortaklarımızdan net ve etkili destek adımları bekliyoruz. Siyasi ve diplomatik çözüm yolunun destekçisiyiz. Sınırlarımız iyi korunuyor, biz kendi toprağımızdayız. Hiç kimseden, hiçbir şeyden korkmuyoruz, kimseye hiçbir şey vermeyeceğiz.

22.02.2022

MACRON VE SCHOLZ İLE TELEFONDA GÖRÜŞTÜ

Zelenskiy, Fransa Cumhurbaşkanı Emmanuel Macron ve Almanya Başbakanı Olaf Scholz ile telefonda görüştü.

Zelenskiy, “Rusya Federasyonu’nun Güvenlik Konseyi toplantısında yapılan açıklamalar doğrultusunda Macron ve Scholz ile acil telefon görüşmeleri gerçekleştirdim. Milli Güvenlik ve Savunma Konseyi’ni toplantıya çağırdım” dedi.

Dışışleri Bakanlığı'ndan Ukrayna açıklaması

Son dakika haberi... Dışışleri Bakanlığı'ndan yapılan açıklamada, Rusya'nın Donetsk ve Luhansk Cumhuriyetlerini tanıma kararına tepki gösterilerek, "Rusya'nın söz konusu kararını kabul edilmez buluyoruz ve reddediyoruz" denildi. Bakanlık açıklamasında ayrıca; "Ukrayna'nın Doğu bölgelerindeki son gelişmeler çerçevesinde, vatandaşlarımızın Ukrayna'nın Doğu bölgelerinden ayrılımları kuvvetle tavsiye edilmektedir" ifadeleri kullanıldı

Dışışleri Bakanlığı, Rusya'nın sözde Donetsk ve Luhansk Cumhuriyetleri'ni tanıma kararına ilişkin "Rusya'nın söz konusu kararını kabul edilmez buluyoruz ve reddediyoruz." açıklamasını yaptı.

Bakanlıktan yapılan açıklamada, Rusya Federasyonu'nun, sözde Donetsk ve Luhansk Cumhuriyetleri'ni tanıma kararının, Minsk Anlaşmaları'na aykırı olduğu gibi, Ukrayna'nın siyasi birliğinin, egemenliğinin ve toprak bütünlüğünün açık ihlali anlamına geldiği belirtildi.

Açıklamada şunlar kaydedildi:

"Rusya'nın söz konusu kararını kabul edilmez buluyoruz ve reddediyoruz. Bu vesileyle Ukrayna'nın siyasi birliğinin ve toprak bütünlüğünün korunmasına bağlılığımızı vurguluyor, tüm ilgili taraflara sağduyu ve uluslararası hukuka riayet çağırısı yapıyoruz."

Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin, Rusya Parlamentosunun alt kanadı Devlet Duması'nın Donbas'taki ayrılıkçıların sözde yönetimlerinin tanınmasıyla ilgili çağrısına cevap vermek için güvenlik konseyi toplantısından bir süre sonra televizyondan halka hitap etmişti.

Putin, yaptığı konuşmada, Kiev yönetiminin "Donbas'ta askeri karar dışında hiç bir kararı tanımadığını" belirterek, "Bu bağlamda, Donetsk Halk Cumhuriyeti ve Lugansk Halk Cumhuriyeti'nin bağımsızlığını bir an önce tanımak için çok geç kalınmış bir kararı almayı gerekli görüyorum." ifadelerini kullanmıştı.

Konuşmasının ardından Putin, Kremlin Sarayı'nda sırayla sözde Donetsk Halk Cumhuriyeti ile sözde Lugansk Halk Cumhuriyeti'nin bağımsızlığını tanıyan kararnameyi imzaladı. İmza töreninde söz konusu yönetimlerin temsilcileri de hazır bulunmuş, Rusya ile ayrılıkçıların sözde yönetimleri arasında "dostluk" ve "iş birliği" anlaşmaları da imzalanmıştı.

TÜRK VATANDAŞLARINA UYARI

Dışişleri Bakanlığı açıklamasında "Ukrayna'nın Doğu bölgelerindeki son gelişmeler çerçevesinde, vatandaşlarımızın Ukrayna'nın Doğu bölgelerinden ayrılmaları kuvvetle tavsiye edilmektedir. Vatandaşlarımızın gerekli durumlarda Kiev Büyükelçiliğimiz ile temas etmeleri önerilmektedir.

Acil durumlarda Kiev Büyükelçiliğimiz (+380632114765 ; +380632557748) ve Bakanlığımızın Konsolosluk Çağrı Merkezi (0312 292 2929) ile irtibata geçilmesi mümkündür.

Kamuoyuna saygıyla duyurulur." denildi.

NE OLMUŞTU?

Ukrayna'nın doğusunda 2014'te Kiev yönetimine rağmen Rusya yanlısı ayrılıkçılar, Ukrayna topraklarında Donetsk Halk Cumhuriyeti ve Lugansk Halk Cumhuriyeti isminde iki ayrı sözde yönetim oluşturmuştu.

Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin, Ukrayna'nın doğusundaki Rusya yanlısı ayrılıkçıların sözde yönetimlerinin tanınmasına dair kararnameyi dün imzalamıştı.

Petrol ve altında tansiyon yeniden yükseldi

Rusya-Ukrayna geriliminin yeniden tırmanmasıyla birlikte petrol ve altın fiyatları yükseldi. Petrolde 7 yılın zirvesi görülürken altın fiyatlarında ise son 9 ayın en yüksek seviyesi olan 1.914 dolar test edildi.

Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin, Ukrayna'nın doğusundaki Donetsk ve Luhansk'ın bağımsızlığını tanıyan kararı onaylandı. Putin'in Batı ile gerilimi artıran kararı ve konuşmaları sonrası AB ve ABD'den yaptırım mesajları geldi.

Petrol fiyatları, Ukrayna-Rusya gerginliğinin sıcak çatışmaya dönüşeceği endişelerinin artmasıyla yeniden 7 yılın zirvesine çıktı. Gerilimin tırmanması brent petrolü yüzde 3 yükselişle 94 doların üzerine taşıdı.

Ukrayna ile ilgili jeopolitik risklerin tırmanmasıyla spot altın fiyatları da 9 ayın zirvesini gördü ve 1.914 dolar seviyelerine kadar çıktı. Gece yarısı görülen 1.914 dolar sonrası bu sabah saatlerinde spot altının ons fiyatı 1.907 dolar civarında işlem görüyor.

ABD vadeli borsalarda yüzde 2'leri aşan düşüşler yaşanırken, dolar endeksi 96 seviyelerinde yer aldı.

Bu arada petrolün gözü bir yandan da Avusturya'nın başkenti Viyana'da İran nükleer müzakerelerinde. Görüşmelerin olumlu sonuçlanması durumunda, İran petrolüne yönelik yaptırımların kaldırılmasıyla günlük yaklaşık 1 milyon varil petrolün piyasaya arz edilebileceği değerlendiriliyor.

OECD Bölgesi 2021'de yüzde 4,9 büyüdü

OECD Bölgesi ekonomisi, 2021 yılının son çeyreğinde büyümeye devam etti. Son çeyrekte yüzde 1,2 büyüyen OECD ülkelerinde, 2021 için yıllık bazda büyüme oranı yüzde 4,9 olarak gerçekleşti.

Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü (OECD) tarafından yayınlanan rapora göre, GSYH 2021 yılı dördüncü çeyrekte bir önceki döneme göre yüzde 1,2 büyüdü. Bir önceki dönemde yüzde 1,1 büyüme yaşanmıştı. Yıllık bazda ise büyüme yüzde 4,9 olarak gerçekleşti.

Yılın ikinci çeyrek dönemi için büyüme dönemsel yüzde 0,9'dan yüzde 1,1'e, yıllık yüzde 4,5'ten yüzde 4,7'ye revize edildi.

Bundesbank: Alman ekonomisi bu çerekte de daralıyor

Öte yandan Avrupa ekonomisinde büyümeye yönelik bir öngörü de Almanya Merkez Bankası'ndan geldi. Bundesbank, ülke ekonomisinin cari çeyrek dönemde de, koronavirüs vakalarında yeni dalganın pek çok insanın işi gitmelerinin engellemesine bağlı olarak, daralmakta olduğunu öngördü.

Bundesbank bugün yayınladığı aylık raporda, "Pandemi nedeniyle insanların işe gidememeleri büyük olasılıkla ekonomik aktiviteyi kayda değer şekilde azalttı" ifadelerini kullandı.

Erdoğan: Senegal'de hedef 1 milyar dolar

Dakar'da Senegal-Türkiye İş Forumu'nda konuşan Cumhurbaşkanı Erdoğan, "Senegal'le 400 milyon ticaret hacmi hedefine ulaştık. Şimdi hedefimiz, 1 milyar dolar." dedi. Erdoğan, Türk iş insanlarına Senegal'de yapacakları her türlü ticaret girişiminde gereken kolaylıkların sağlanacağını belirtti.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, 20 Şubat'ta başlayan Afrika turu kapsamında Senegal'e de ziyarette bulundu. Dakar'da Senegal-Türkiye İş Forumu'nda açıklamalarda bulunan Erdoğan, Senegal'le 400 milyon ticaret hacmi hedefine ulaşıldığını belirterek, "Şimdi hedefimiz, 1 milyar dolar" dedi. Erdoğan, Türk iş insanlarına Senegal'de yapacakları her türlü ticaret girişiminde gereken kolaylıkların sağlanacağını belirtti.

İşte Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın açıklamalarından satır başları:

"SENEGAL'LE HEDEFİMİZ 1 MİLYAR DOLAR"

"Senegal'e geldiğimiz andan itibaren bize gösterilen misafirperverlikten dolayı tüm Senegal makamlarına şahsım heyetim adına teşekkür ediyorum. Türkiye ile Senegal aralarındaki fiziki mesafenin aksine birbirlerine daima yakın olmuşlardır. Sayın Cumhurbaşkanıyla 400 milyon ticaret hacmi hedefine ulaştık. Şimdi hedefimiz, 1 milyar dolar. Ortak gayretlerimizle bu rakama da kısa sürede ulaşacağımıza inanıyorum."

"EKONOMİMİZİ HER SENE BÜYÜTTÜK"

"Bu ivmeyi kaybetmeden önümüzdeki dönemde hedeflerimize doğru yürüyeceğiz. Türk müteahhitlik firmaları Afrika kıtasının 4 köşesinde zorluklara rağmen son derece başarılı projelere imza atıyor. Firmalarımızın, Senegal'de yükselen Senegal planında aktif rol almasından gurur duyuyoruz. Türk firmaları, Dakar Havalimanı, spor merkezi uluslararası hal ve TIR projelerini tamamladılar. Dakar Olimpik Stadyumu da 2 yıl gibi kısa bir sürede inşa edilmiştir. Bu yapının inşasında bin Senegalli kardeşimize istihdam sağlamıştır. Türkiye, dünyanın en büyük ekonomilerinin yer aldığı G20 ülkelerinin bir üyesidir. Satın alma paritelerine göre dünyanın 13. ülkesiyiz. Bölgemizde yaşanan istikrarsızlığa rağmen ekonomimizi her sene %5 büyötmeyi başardık.

Türkiye olarak %1,8'lik rekor büyüme oranına ulaştık. G20'de sanayi üretimi en çok artan ölkelerden biri olduk. 225 milyar aşan ihracat hacmiyle tamamladık. Çift haneleri bulacağına inandığımız 2022 büyüme oranlarıyla bu başarıyı çok daha ileriye taşıyacağız. Bu yıl çok daha bereketli bir Turizm sezonu bekliyoruz."

"AFRİKALI DOSTLARIMIZLA BİRÇOK PROJEYİ HAYATA GEÇİRİYORUZ"

"Bu veriler Türkiye'nin Senegal'in ekonomisine ve kalkınmasına önemli etkiler sunabileceğinin örneğidir. Senegal'in bölgesinde ekonomik bir merkez olabileceğini biliyoruz. Senegal, Batı Afrika ölkelerine açılan bir ihracat kapısıdır. Türk ürünleri, neticede Afrika insanının kaliteli ürün ve hizmetine katkıda bulunacaktır. Bu tecrübelerimizi Afrikalı kardeşlerimizle paylaşmaya hazırız. 8-10 Mart'ta Ankara'da düzenleyeceğimiz 5. Dönem Karma Komisyon Toplantısı'na önem veriyoruz. Ölkelerimiz arasında düzenlenen İş Forumu gibi platformlar iş adamlarımızın birbirlerini daha iyi tanımasına vesile oluyor.

Diplomatik ve insanı temasların yanı sıra ticaret, yatırımlar, kültürel çalışmalara kalkınma projeleri gibi birçok alanda önemli mesafeler kat ettik. Afrikalı dostlarımızla birlikte pek çok çalışma yürütüyor, projeleri hayata geçiriyoruz."

"İŞ İNSANLARIMIZA GEREKEN KOLAYLIKLARI YAPACAĞIZ"

Afrika kıtasıyla toplam ticaretimiz 2021 yılı sonu itibariyle 34,5 milyar dolara yükselmiştir. Sahra ölkelerinde ise 1,3 milyar dolar olan ticaret hacmi, 2021 yılında 11,7 milyar doları bulmuştur. Aziz Kardeşim Macky Sall başta olmak üzere Senegal makamlarının da Türk girişimlere destek vereceğine yürekten inanıyorum. 25-28 Ekim 2022 tarihlerinde Saha EKSPÖ Sanayi ve Havacılık bu bakımdan önemli bir fırsattır. Afrikalı kardeşlerimize geleceği birlikte inşa etmeyi teklif ediyoruz. İş insanlarımıza yapacakları her türlü ticaret girişiminde gereken kolaylıkları yapacağımızın altını bir kez daha çizmek istiyorum.

Düşük kurun kıymetini nasıl bilmediğimizizin resmidir!

Alaattin AKTAŞ

22 Şubat 2022 Salı

✓ *Bir dönem dolar öyle ucuzdu ki, "Bir dolar bir TL olacak" denilir olmuştu. O ucuz dolarları istihdam sağlayacak, vergi doğuracak, ihracata katkıda bulunacak yatırımlar yerine betona gömünce bu hale geldik.*

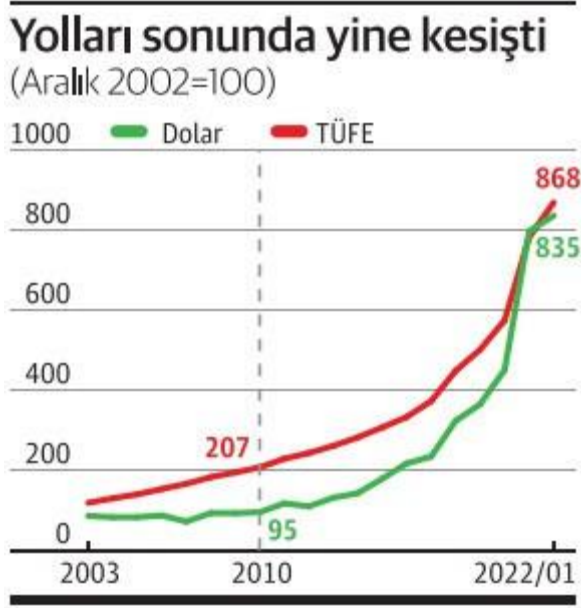
✓ *İktidar yirmi yıl geçmiş, hala üç beş aylık hedefler koyuyor, enflasyon diyor, yatırım diyor, istihdam diyor. Sanki yola yeni çıkmış gibi!*

Enflasyonun bir dizi nedeni var da, bizim için en büyük neden maliyetten gelen baskı. Maliyeti yukarı iten en büyük etken de hiç tartışmasız döviz kuru. Ama son yirmi yılı masaya yatırdığımızda, enflasyonun tetikleyicisi olan kurun bir dönem adeta **"kuzu kuzu yattığını"**, ne var ki Türkiye'nin bu dönemi iyi değerlendiremediğini görüyoruz. İyi değerlendirememek ifadesi belki hafif bile kalır, bu dönemi heba ettiğimizi görüyoruz.

Bugünkü yazımızda 2003 başından bu yılın ocak ayı sonuna kadar olan dönemin dolar kurunu ve TÜFE artışını ele aldık. Şimdilerde mumla aradığımız düşük döviz kurunu zamanında nasıl iyi değerlendiremediğimiz çok somut olarak çıkıyor ortaya.

İLK SEKİZ YIL...

2003'ten 2010 sonuna kadar geçen ilk sekiz yıl, döviz kurunun yatay bile seyretmediği ve gerilediği bir dönem. 2002 sonunda 1.63 düzeyinde bulunan dolar, yeni bir ekonomi politikasının uygulamaya konulması ve tek parti iktidarının yarattığı istikrarın etkisiyle gerilemeye başladı. Bu gerilemede yalnızca Türkiye'deki gelişmeler etkili değildi tabii ki. Tüm dünyada müthiş bir para bolluğu vardı ve Türkiye'ye diğer ülkelerle kıyaslandığında çok yüksek olan faizi sayesinde döviz aktı.

2002 sonunda 1.63 olan dolar aradan geçen sekiz yılın ardından, yani 2010 yılına gelindiğinde artmak bir yana gerilemiş ve 1.55 düzeyinde kalmıştı. 2007’de dolar 1.16’ya kadar inince bir ara **“Bir dolar bir TL olacak”** görüşü bile dile getirilir olmuştu.

Biz bu dönemi gereğince iyi değerlendiremedik. Ama döviz kurundaki düşük seyrin enflasyonu bire bir etkilemesini engelleyen önemli bir faktör vardı; petrol fiyatları. 2003 yılında 30 dolar civarında bulunan ham petrolün varil fiyatı düzenli bir artışla 2008 yılında 100 dolara dayandı. Tabii ki petrol ana etkendi, petrol fiyatlarına bağlı emtia fiyatlarındaki artış da enflasyonun daha düşük seyretmesini engelledi.

ÜRETMEYEN YATIRIMLAR...

Düşük kur enflasyona pek yansımamıştı, ham petrol fiyatları çok artıyordu; tamam ama bu durum o ilk sekiz yıl adeta oluk oluk akan onca dövizli üretken yatırımlarda kullanmamıza da engel değildi. Bıkmadan, usanmadan ve hala ısrarla dile getirilen bir görüş var ya; **“Bakın ne köprüler yapıldı, ne yollar yapıldı”** diye, kaynaklar büyük ölçüde oralara gitti. Gerçi bu projelerin devasa olanları kamu- özel işbirliği projesi denilen sistemle **“cebimizden beş kuruş çıkmadan”** ama **“geleceğimize ipotek koydurmak suretiyle”** yaptırıldı ama yine de bizim kendi kaynağımızla gerçekleştirdiğimiz çok sayıda bu tür altyapı projesi var.

Ne var ki şunu bir türlü anlayamadık...

Yolu, köprüyü yaptık bitti; yapıłana kadar belli ölçüde doğrudan ve dolaylı istihdam ve üretim; ama iş bitti mi her şey sona eriyor.

O yatırım ertesi yıl, bir ertesi yıl herhangi bir şey üretmiyor. İstihdam sağlamıyor, ihracat deseniz tabii ki yok.

Orada bir yol var uzakta, geçsek de bize iş aş yaratmıyor, yol sonuçta, yol!

GİDİŞAT DEĞİŞİYOR...

Dövizin o ılımlı seyri 2011 yılından itibaren değişti ve artış başladı. Doların ve TÜFE'nin 2002 düzeyini 100 kabul ederek bir endeks oluşturduk.

2002'de 100 olan dolar endeksi, 2010'da 95'e inmiş; artmak bir yana yüzde 5 düşüş var.

Dolar böyle bir gerileme gösterirken aynı dönemde TÜFE yüzde 107 artarak 100'den 207'ye çıkmış.

Dolar ve TÜFE'de son 20 yıl

	Dolar	TÜFE artışı
2003	1,40	18,40
2004	1,34	9,35
2005	1,34	7,72
2006	1,41	9,65
2007	1,16	8,39
2008	1,51	10,06
2009	1,51	6,53
2010	1,55	6,40
2011	1,91	10,45
2012	1,78	6,16
2013	2,13	7,40
2014	2,32	8,17
2015	2,91	8,81
2016	3,53	8,53
2017	3,81	11,92
2018	5,26	20,30
2019	5,94	11,84
2020	7,34	14,60
2021	12,98	36,08
2022(*)	13,61	48,69

(*) Dolar ocak sonu, TÜFE de ocaktaki yıllık artış

Bu ayrışmanın en büyük nedenini biraz önce yazdık; petrol fiyatlarındaki artış.

Dolarda güzel günler 2011 yılıyla birlikte sona erdi. 2010'u 1.55 düzeyinde kapatan dolar, bir yıl sonra 1.91'e tırmandı. Her ne kadar bir sonraki yıl bir miktar gerileme yaşanmışsa da dolar artık bir daha hiç gerilemedi ve yıl sonları itibarıyla hep yükselen bir grafik çizdi.

Dolar, tehlike işareti olan sarı bölgeye girmişti bir kere... Ama keşke sarı bölgede kalsaydı!

Geçen yıla geldik; iyi kötü giderken birden faize karşı adeta bayrak açtık ve döviz 18'in üstüne kadar tırmandırdık. Başardık bunu! Sonra da düşürme başarısı gösterdik tabii ki!

Döviz sarı bölgeye girince bir süre sonra buna enflasyon da ayak uydurdu ve 2017 yılıyla birlikte yıllık bazda tek haneli enflasyonu unuttuk.

Ama sağ olsun Merkez Bankası yüreğimizi ferah tutmamızı sağlıyor ve hükümetle birlikte ortak karar alarak yıllık enflasyonu hala yüzde 5 olarak hedeflemeye devam ediyor. Hem de ta 2012'den beri!

Dolar kırmızı bölgeye girip alarm sinyalleri çaldırır da enflasyon geri durur mu!

TÜFE'de yıllık artış aralık sonunda yüzde 36, bu yılın ocak ayı sonunda da yüzde 49'u buldu.

Kim tutar fiyatları, öyle görünüyor ki şubat sonunda yüzde 50 düzeyini de aşarız.

2002 sonunda 100 olarak yola birlikte çıkan dolar ve TÜFE, uzun süre TÜFE lehine seyreden bir eğilimden sonra bu yılın ocak ayında yeniden birbirine kavuştu.

ŞİMDİ UĞRAŞ DUR, KUR DÜŞSÜN DİYE!

Şimdi görünürde tüm çabamız kurun düşmesini, bu sayede de enflasyonun gerilemesini sağlamak...

Yirmi yıllık bir iktidar döneminin sonunda hala üç beş ay sonrasına ilişkin hedefler koymak, bu yirmi yılın kayda değer bir şekilde değerlendirilmediğinin işareti sayılmaz mı?

Sanki biraz da ağaca bakmaktan ormanı göremez olduk gibi... Ekonominin öncelikli sorunu enflasyon gibi görünüyorsa da, ki öyle, orta vadeli sorunumuz başka.

Türkiye yatırım yapılan ve istihdam sağlayan bir ülke olmaktan giderek uzaklaşıyor. Bu köşede dün detaylı olarak yazdık. Gençler mutsuz; özellikle son iki yılda bu mutsuzluk inanılmaz bir hızla artıyor. Çünkü gençler işsiz; çünkü gençler liyakatin yerle bir olduğunu görüyor; üniversiteye adım attığı günden itibaren üniversiteli olmanın tadını çıkaramıyor ve mezuniyetini düşünmeye başlıyor.

Girdi fiyatları artarken enflasyon düşmez

Şeref OĞUZ

22 Şubat 2022 Salı

TÜİK verilerine göre, tarımsal girdi fiyatları Aralık 2021'de **%45,6**, aylık **%9,8** oranında arttı. Gübrede artış **%150**'yi aştı; **%152,4** oldu. Kasım'da girdi fiyatlarındaki artış yıllık **%36,2** ve aylık **%8,52** olmuştu.

Tarımsal fiyatları öncü göstergelerle takip ediyoruz. Bunlardan biri de **girdi** fiyatları. **Tohum, gübre, tarımsal ilaçlar, fide** ve fidan için, aylık madde fiyatlarının gelişim seyri. Son dönemde bu seyirde olumsuzluk arttı.

MALİYET ENFLASYONU TIRMANIYOR

Maliyet enflasyonu, **petrol** ve **gıda** gibi emtia fiyatlarının yükselmesi veya **doğal afetler** gibi nedenlerle üretim maliyetlerinde artış yaşanması sonucunda ortaya çıkar. Bu tür durumlarda, **toplam arz azalır** ve akabinde **fiyatların genel seviyesinde yükselme** yaşanır. Son dönemde artan maliyetlerle birlikte maliyet enflasyonu giderek yükseldi.

ÜRETİCİ FİYATLARININ ÖNEMİ

Bizler ağırlıklı olarak enflasyonu **tüketici fiyatlarındaki değişimden** izliyoruz. Oysaki önemli olan, **üretici** fiyatlarıdır. Zira bir süre sonra **içeride enflasyonun artmasına** yol açar. **Dışarıda ihracatta fiyat rekabetini kaybetmemize** neden olur. Üretici fiyatlarındaki artış **%93,53** seviyesinde...

İKİ SORU İKİ CEVAP

Köy enflasyonu ile şehir enflasyonu arasında fark var mıdır?

Köyde enflasyon, şehirden daha az hissedilir. Aslında yakın geçmişte böyleydi ama artık şehir köy farkı ortadan kalkmış durumdadır. Eskiden bir köye dışarıda 3 beyaz (gaz tuz bez) girer, gerisi kapalı ekonomi kuralları içinde, kıtlık gibi doğal risklere göre

yönetilirdi. Sonra elektrik geldi, beraberinde elektrik faturasını getirdi. Tandır kapandı, kasabadan ekmek geldi ve beraberinde ekmek faturasını taşıdı. Yine de şehirde enflasyon, köydekinden görece daha hafif hissedilir.

Enflasyon gizlenebilir mi?

Enflasyon, tıpkı öksürük gibidir. Tutulur ama gizlenemez. Endekslerle oynayarak (2 yolu vardır. Ya endeksteeki malları değiştirmek ya da ağırlıklarıyla oynamak) geçici süreliğine kamuoyunu kandırabilirsiniz. Fakat eninde sonunda mızrak çuvala sığamayacak, misal gıda ucundan fırlayıverecektir. Soğan gibi yaygın bir gıda ürününü endeksten çıkaramazsın. Ancak soğan 1 liradan 10 liraya çıkmışsa, gölgeye sakladığın enflasyonu da görünür kılacaktır.

NOT:

SORUN ÖNEMLİ OLANLA ÖNCELİKLİ OLANI AYIRAMAMAK

Enflasyona rağmen ülkeler yatırım yapabilir, gelişebilir. Sadece olası krizlere ve global ekonomiden gelecek olan **tehditlere daha açık** hale gelirler. Eğer **verimli yatırımlar** söz konusu ise zaten enflasyon, ne kadar yüksek olursa olsun, **düşme eğilimine** girecektir.

Ancak **önemli** ve **öncelikli** olmayan alanlarda harcama yapan yönetimler, **yüksek enflasyon ortamında durgunluk** gibi bela ile tanışacaktır; **stagflasyon**... Anlamı şudur; zaten soluk soluğa iken kafanızı bir kova suyun içine gömmüşsünüzdür.

Önerim şudur; enflasyonu mu çözmek istiyorsun? **Ekonominin aktörlerinin aynı ufka bakmasını sağla**; bunun da yolu güvenden geçer. **Güveni tesis etmeyen**, hangi politika aracını kullanırsa kullansın, kendisini **enflasyon batağında** bulacağını biliyoruz artık. İnanmayan **kayıp yıllar 90'ları** hatırlasın...

Abdulkadir Selvi

Kılıçdaroğlu işi tamam mı?

22 Şubat 2022

Afrika'dayız diye, Cumhurbaşkanı'nı takip ediyoruz diye, Türkiye'deki siyasi gelişmeleri takip etmiyorum zannetmeyin. Kılıçdaroğlu'nun '5 lider ortak aday gösterirse adayım' şeklindeki açıklamasından haberim oldu. Hem de Demokratik Kongo Cumhuriyeti'nde. Hatta Ekrem İmamoğlu ve Mansur Yavaş'ın bir dönem daha belediye başkanlığına devam edecekleri açıklamasını da öğrenmiş bulunuyorum. Gerçi İmamoğlu ve Yavaş'ın ikinci dönem devam edip etmeyeceğine Kılıçdaroğlu değil, millet karar verecek. Ama olsun. Kılıçdaroğlu bu hamlesiyle iki önemli rakibini denklem dışına itmeyi amaçlıyor. Bir ölçüde de başarılı oldu.

NASIL KARŞILANDI?

Kılıçdaroğlu zaten adım adım cumhurbaşkanı adaylığını Millet İttifakı'na kabul ettiriyor. Nerdeyse dayatıyor. Ama ben işin orasında değilim. Ayrıca size, Kılıçdaroğlu'nun bu açıklaması Afrika çöllerinde nasıl yankılandı diye bir serinat yapmayı da düşünmüyorum. Sadece ben gündem yaptığım için yazma durumunda kaldım. Gazetecilerin ve AK Partili siyasetçilerin olduğu Meclis'te Kılıçdaroğlu'nun açıklamasını ortaya attım. İlginç yorumlar geldi.

YORUMLAR

- 1- Bir bölümü, 'Ben zaten böyle bir çıkış bekliyordum' dedi.
- 2- 'Bir süredir zaten dile getiriyordu' diyenler oldu.
- 3- 'Sürpriz değil. Zaten bir süredir ben adayım diyordu' diyenler çoğunlukta.
- 4- Kimi milat verdi. CHP'li Bülent Kuşoğlu'nun açıklaması ile Kılıçdaroğlu'nun adaylık sürecini başlattığını söyledi.

5- Hani 6 lider Parlamenter Sistem'e dönüş için bir araya gelmişti? Hani öncelikleri kimin cumhurbaşkanı olacağı değil, sistem konusuydu? Daha baştan samimi değiller.

Ben ne yaptım? Arada bir başımı bilgiç bir şekilde sallayıp hepsine sen de haklısın dedim.

FARKLI CEPHE

Kılıçdaroğlu'nun bu çıkışı karşısında daha önce, **"Bu iş bitti abi. İmamoğlu kesin aday"** diyenler biraz gerilemiş gibiydi. İngiliz Büyükelçisi'nden başlayıp Amerikan Büyükelçisi'nden çıkan yorumlarını dahi yapmadılar. Hatta ve hatta **Meral Akşener'in** **"İkinci Fatih"** açıklamasını dahi hatırlatmadılar. İş başa düştü. Arkadaşlar bu hamur daha çok su kaldırır. **İmamoğlu** bitti demeden bu iş bitmez, diye beylik bir laf ettim. Ondan sonra, **"Daha uzun bir süre var. İmamoğlu kolay pes etmez. Eğer Kılıçdaroğlu'nun seçilemeyeceği ortaya çıkarsa geri çekerler. Dış güçler bu işe ne der, Meral Hanım ne yapar? Temel Karamollaoğlu ne der?"** yorumları arka arkaya geldi.

1 YIL SONRA NE OLUR?

Onlara da **'Siz de haklısınız'** dedim. Maksadım idare-i maslahatçılık yapmak değil. Gerçekten de bu değerlendirmelerin hepsi de doğru. Çünkü daha sürecin başındayız. 1 yıl önce **Kılıçdaroğlu'na** şans veren var mıydı? Bakalım 1 yıl sonra kim ön plana çıkacak?

FIRSATLAR VE RİSKLERİYLE AFRİKA

Size bu satırları Demokratik Kongo Cumhuriyeti'nden Senegal'e giderken uçakta yazıyorum. Arkamızda bir yığın hüznün ve keşkeleri bırakarak.

Bir tablo gibi Afrika. Ama dünyanın en kaotik ve en mazlum tablosu. Risklerin ve fırsatların zirve yaptığı bir bölge.

Cumhurbaşkanı **Erdoğan'**la aynı uçakta olduğumuz için hareket etmeden önce COVID-19 testi yaptırdık. Testimiz negatif çıktı ama ya pozitif çıkarsa Afrika'da kalırız

kaygısını taşımadık değil. Demokratik Kongo Cumhuriyeti'ne ikinci vaktinde inmiştik. Dikkat ederseniz akşam demedim. Çünkü ülkede ciddi bir güvenlik sorunu var. Akşam olunca dışarı çıkmak önerilmiyor. Gece bir tur attım, sokaklar boştu.

İÇ SAVAŞ

Ruanda'daki iç savaş Demokratik Kongo'yu kötü vurmuş. Irak ve Suriye iç savaşı bize zarar vermedi mi? Çatışmalar Ruanda-Kongo sınırında yer yer sürüyormuş. Ama ülkede darbeler sürecini başlatmış. Güvenlik en ciddi sorun haline gelmiş. Çeteler ve silahlı askerler en önemli tehdit.

AFRİKA FAKİRLİĞİ

Bir de fakirlik var. Hem de öyle böyle değil. Afrika fakirliği bir başka. Havaalanından şehre girerken pazarın içinden geçtik. Pazar dediysem derme çatma barakalar. Teneke evler, tek göz yerler. Bu gördüklerimiz Başkent Kinşasa'nın ana caddesi. Ana caddenin arkasında başka bir Afrika başlıyor. Yoksulluk diz boyu. Afrika içinde Afrikalar var. Herkes kendi Afrikasını yaşıyor.

FIRSATLAR

Afrika yeraltı zenginlikleri ve kalkınmaya istekli yapısıyla aynı zamanda fırsatlar da sunuyor. Eski sömürgesi olması nedeniyle Belçika ve Fransa, Demokratik Kongo'nun zenginliklerine hâkim ama Türkiye açısından da olumlu bir yatırım imkânı var. Zaten işadamlarımızın ziyaretleri de artmış, özellikle madencilik alanında faaliyet gösterenlerin. Ama güvenlik ciddi bir risk oluşturuyor. Ülke yönetimi Türkiye'ye sıcak bakıyor. Cumhurbaşkanı **Tshisekedi**, **Erdoğan**'ı havaalanında karşıladı. Sabah da otele kadar gelip oradan havaalanına kadar eşlik edip uğurladı. Bakanların yaptığı anlaşmalar ise TV kanallarında çok geniş haber oldu. Bizim bakanlar Türk televizyonlarında bu kadar uzun haber yapılmamıştır.

Esfender KORKMAZ

Enflasyon nereye gider? (I)

22 Şubat 2022 Salı

Putin'in Ukrayna kuşatması, İkinci Dünya Harbi öncesinde Hitler'in tavrına tıpa tıp uyuyor. Dahası Rusya, savaş öncesi Hitler'le saldırmazlık paktı imzalayarak, hem Hitler'in yolunu açmıştı, hem de Polonya'nın bir kısmını işgal etmişti.

Putin durmazsa, global ekonomide istikrar sorunu derinleşecek. Bizim için de halen yaşadığımız ekonomik kriz daha da ağırlaşacak. Bunun için hepimizin imkân dahilinde elimizin altında kötü günlerde kullanacağımız tasarrufumuz olmalıdır.

Global ekonomik sorunlar yanında, Türkiye'nin bir dezavantajı da, siyasi iktidarın aldığı önlemlerin ekonomik sorunları çözmek yerine bu sorunları giderek derinleştirmesidir.

Bunların başında Hükümetin enflasyona bakış açısı geliyor.

Hükümetin gıdada KDV indirimi zaten gerekli idi. Ama KDV'yi indirmekle enflasyon çözülmez. Zira enflasyon, fiyatların bir defa artması veya düşmesi olayı değil, genel fiyat artışı sürecidir.

KDV indirimi ile 100 olan fiyat 93'e geriledi. Ama fiyatların 100 üstünden yüzde 40 artması ile 93 üstünden yüzde 40 artması, enflasyonu değiştirmez. Her ikisinde de enflasyon oranı yüzde 40'tır.

Hükümetin Enflasyonu tehditle ve polisiye önlemlerle düşürmek istemesi , doğrudan doğruya enflasyonda gözyaşı demektir.

Hükümet, "*biz yüzde 7 KDV indirdik, marketler de aynı oranda indirmeli. İndirmezlerse üzerlerine çok farklı gideceğiz.*" diyor. Hazine ve Maliye Bakanı şikayet hattı kurduklarını ve kontrol için özel TİM oluşturduklarını açıkladı.

Piyasa ekonomisinde oyunu kuralına göre oynamak gerekir. Sistemi mülkiyetin sınırlı olmadığı, serbest piyasa ekonomisi üstüne kurup, fiyatları zorla düşürmek piyasa ile kavga etmek demektir. Türkiye geçmişinde bu yanlış iki defa yaşadı .

1940 savaş koşulları içinde Millî Korunma Kanunu çıkarıldı. Bu yasa eğer Türkiye savaşa girerse, hükümete ürünlere el koyma hakkı veren bir yasa idi.

Demokrat Parti Yönetimi 1956 yılında bu yasayı değiştirdi. Yasa hükümete un fabrikalarına, sanayi ve maden kuruluşlarına, ithalata, iç ticarete sınırlayıcı önlemler getirme ve ayrıca depolara ve tarımsal üretime kontrol hakkı veriyordu.

Bu uygulama, diğer yanlışlarla birlikte Türkiye'nin 1959'da ağır bir kriz yaşamasına ve dış borçlarında iflasa gitmesinde etkili oldu.

1970'te de **"Fiyat Kontrol Komitesi"** kuruldu. Fiyat artışı yapmak isteyen özel sektör izin için bu komiteye baş vuruyordu.

Bu nedenle karaborsa oluştu. Enflasyon daha da arttı. 12 Mart 1970 darbesi yaşandı ve hükümet değişti.

Öte yandan Kur Korumalı Mevduat Sistemi hem TL'ye olan güvenin düşmesi yoluyla, hem de bütçe açıklarını artıracakı için enflasyonu da artıracaktır.

Yine hükümetin uyguladığı eksi reel faiz politikası, TL' in pul olması yani enflasyon demektir. Eksi reel faiz üretim maliyetlerini de düşürür, ancak yüksek kurun fiyatlar üstünde faiz maliyetleri aşan bir etkisi vardır. Bu gerçeği 2018 kur şokundan beri yaşıyoruz. Millet yaşadığına mı baksın, yoksa hükümetin yanlış bildiklerine mi baksın?

Kur meselesine gelince, hükümet kuru çözdük diyor ve fakat vatandaş ta madem çözdün enflasyon neden devam ediyor? diye soruyor.

Bu konu yarınki yazıda devam edecek.

İbrahim Kahveci

Fransız matematiği!

Avrupa'da yüzde 7 enflasyonla bir poşet alışverişin 150 avrodan 750 avroya yükselmesini önce anlayamamıştım. Sonra biraz daha derinine indiğimde ben de anladım. Sakın siz de peşin olarak hüküm vermeyin.

Gelin anlatayım

Normalde 150 avroluk alışverişin yüzde 7 enflasyon karşılığındaki artışı 160,5 avroya çıkıyor. Fakat burada sizin bildiğiniz matematik işlemiyor; başka bir matematik çalışıyor.

İşte size o matematikten bahsedeceğim.

Aslında bu değişik matematik türünden size daha eskilerde de bazı yazılar yazmış ve anlatmıştım:

Mesela 29 Ocak 2020 tarihli **“Bu matematiği nereden öğrendiniz?”** başlıklı yazımda şu örnekleri vermiştim:

“Binali Yıldırım Kanal İstanbul’un yeni havalimanının 5 yıllık kira geliri ile yapılacağını söylemişti. Ama yeni havalimanının ilk 2 yıllık kira geliri bile tahsil edilmemişti. Bakın henüz ortada pandemi yokken yapılmıştı bu iptal... Yazımız Ocak 2020 tarihli.

Gelelim tahsil edilseydi ne olacaktı meselesine.

O zamanki kurla 5 yıllık kira geliri olan 5,2 milyar avro 34 milyar lira ediyordu. İyi ama Kanal İstanbul için yine o günlerde 74 milyar liraya biter demişlerdi.

Yani rakamlar havada uçuşuyordu ve siz hangisini isterseniz onu alabilirdiniz.

***

Bir başka örneğimiz de İstanbul-İzmir Körfez geçiş (Osmangazi Köprüsü) dahil otoyolu maliyetiydi.

İhalede 9 milyar TL'ye biter dediler; sonra 6-7 milyar dolar dediler; en sonunda kurdeleyi keserken Cumhurbaşkanı 11 milyar dolar dedi.... Ve son noktayı Binali Yıldırım koydu: Faizler dahil 15 milyar dolar.

Nasıl matematik ama...

Ya da şöyle soralım: Kamu Özel İşbirliği-KÖİ projelerinde işleyen matematiğin sayın milletvekilinin Habertürk TV'de Fransa'daki enflasyon örneğinden ne farkı var?

Sadece aynı matematik anlayışının farklı bir versiyonu... O kadar!

Size bir de 6 Ocak 2020 tarihli **“İhale sonrası matematik”** yazımı söylemek isterim.

ORTA SINIF NEDEN İSTENMİYOR?

Dün yazdığım şu ücretler konusuna bugünkü matematik meselesi ile devam edelim.

2010 yılından 2021 yılına enflasyon %240 açıklanıyor

Asgari ücret ise %370 artıyor.

Asgari ücreti nasılsa kamu belirliyor ama ödemeyi özel sektör yapıyor diye siyasiler sadece burada bol kepçeden çalışmışlar. Asgari ücreti %370 artıran siyasetçiler emekli maaşlarını sadece yüzde 270 artışta bırakmışlar.

Ama bugün meselemiz bu değil.

SGK kayıtlarına göre 2010 yılından 2021 yılına asgari ücret %370 artıyor ya... İşte devamındaki ortalama ücret yüzde 343 artmış oluyor. Ama buradan asgari ücreti çıkarttığımızda geriye kalan ücret artışının sadece %305'de kaldığını görüyoruz.

Bu ne demek anlatayım:

Ülkemizde çalışanların maaş artışları enflasyonun üzerinde artmış görülse de, bu artış asgari ücret sayesinde gerçekleşmiş.

Asgari ücretin üzerinde maaş alanların zam oranı nerede ise emekli maaşları zam oranında kalmış. Hatta daha önemli ayrıntı da şudur: Asgari ücret üzerinde maaş alanların brüt gelirlerinden kesintiler daha yüksek olduğundan net ücret artışı çok daha geride kalmıştır.

Dün belirtmiştik: Vergi dilimleri enflasyonun altında artırıldığı için çok az gelir artışı bile bir üst vergi dilimine girdiğinden net ücret daha düşük seviyede kalmıştır.

***

22.02.2022

Bu ayrıntıyı şimdi neden yazdım?

Eğer iyi bir eğitim alarak gelirim ve bilgimi artıracam diye düşünüyorsanız bilin ki sizin bu hedefinizi kesmeyi amaçlayan bir yönetim anlayışı karşınızda durmaktadır.

Ay'a 4 şeritli yol yapıyoruz dediklerinde inanacak ve işin matematiğine hiç bakmayacaksınız. Sizden istenen sadece inanmaktır. Gerisini boşverin.

Fransız matematiği yeniden yazılıyor; haberiniz olsun.

22 Şubat 2022, Salı

BAŞYAZI MEHMET BARLAS

28 Şubat'tan anılar

Şubat ayı inşallah çabuk biter. Çünkü her şubat ayına girişimizde 28 Şubat denilen ahlaksızlığı hatırlıyorum.

Şubat ayında askerler, Erbakan Hükümeti'ne darbe yapmaya karar verince bütün gazetecileri Genelkurmay'a çağırdılar.

Televizyonda o toplantıyı yayınladılar. Bir tek koltuk boştu ve üzerinde benim adım yazılıydı.

O boş koltuğu defalarca ekranlarda gösterdiler.

YAZIMI HEMEN KESTİLER

O sırada Sabah Gazetesi'nde yazıyordum, ertesi gün yazım kesildi.

Sonra gazetenin sahibi **Dinç Bilgin**'i banka suçlusu olarak hapiste görünce çok üzülmüştüm.

Aynı dönemde televizyonda da yorum yapıyordum.

Televizyondaki odama patron **Enver Ören** ve oğlu geldiler. **Enver Ören** ağlıyordu. Bana, **Mehmet Abi** derdi. Yaşlı gözlerle şöyle konuştu: "**Mehmet Abi, dün generaller beni çağırdı; eğer televizyonda yorum yapmaya devam edersen beni batıracaklarmış.**" Ben de, "**Enver Bey, sizi ne kadar sevdiğimi bilirsiniz, hemen bir veda konuşması yapıyorum**" dedim.

Çok belalı bir dönemdi. O dönemde Amerika'ya gittim, Birleşmiş Milletler'den 20 diplomat benim için yemek verdiler.

Ve bu arada bir Amerikan üniversitesi de bana ömür boyu hocalık teklifi yaptı. Kabul etseydim herhalde bir daha dönemezdim.

KILIÇDAROĞLU'NUN AYIPLARI

Türkiye'de ise işler çok karıştı. **Erbakan'**ı ve **Çiller'**i yok etmek için ellerinden geleni yapıyorlardı. Devreye kara para da girmişti.

Bütün bunları hatırlarken bugün **Kemal Kılıçdaroğlu'**nun davranışlarını düşünüyorum.

O gün yoktu, şimdi var. Mümkün olsa yeni bir 28 Şubat'la **Tayyip Erdoğan'**ı devirir. Peki devirir de ne yapar? Mesela, Amerika'nın istediğini yapar ve dün belirttiği gibi S-400'leri Rusya'ya iade edip Suriye'den çekilir.

Ayrıca muhtemelen Amerikan Başkanı **Biden'**ı da "**Türk dostu**" ilan eder.

Erdoğan yeniden seçilmeli Bütün bunlar hem hafızamızda var hem de gözümüzün önünde yaşanmaya devam ediyor.

Demek ki, Türkiye'nin geleceği **Tayyip Erdoğan'**ın yeniden seçilmesine bağlı. Çünkü bütün bunlarla mücadele eden tek adam o.

Fatih Altaylı

O poşet Louis Vuitton poşeti mi!

AK Parti Grup Başkanvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu, Kübra Par'ın programına katılmış.

Türkiye'nin durumunun Avrupa ülkelerinden iyi olduğuna seçmeni ikna etmek için "Fransa'da 150 Euro'ya dolan bir poşet bugün 750-800 Euro'ya doluyor. Orada enflasyon yüzde 6-7 fiyatlarda 6-7 misli artış var" diyor, Par'ın uyarısına rağmen bu hesaptaki inadını sürdürüyor ve haliyle dün gecedan beri sosyal medyada madara ediliyor, hesap bilmemekle suçlanıyor.

Bence yanıyorsunuz.

Üniversite sınavını kazanıp hukuk okumuş ve hukuk fakültesini bitirmiş, siyasette parti grup başkanvekilliğine gelmiş birinin bu kadar bilgisiz ya da bu kadar "hesapsız" olmasına imkan yok.

Yüzde 6-7'lik enflasyon ile 6-7 kat fiyat artışı olmayacağını bilmeyecek kadar "eğitimsiz" de olamaz.

Onunki, bilmemekten kaynaklanan bir durum değil.

Öyle olsaydı, Kübra Par'ın uyarısı ile "Aaa, haklısınız. Özür dilerim" der düzeltirdi.

Tam aksine inat ediyor, devam ediyor yanlış hesabına.

Fransa'da yaşayan yakınlarının 750 Euro'ya Pazar poşeti doldurduğunu söylüyor.

Herhalde bahsettiği poşet Louis Vuitton ya da Cartier poşeti.

Aslında biliyor neyin ne olduğunu ama bile bile yanlış söylüyor.

Çünkü o aslında bu hesabı yapabilenlere seslenmiyor, onun hedef kitlesi bu hesabı yapamayan kendi seçmeni.

Onlara kahvede konuşabilecekleri, kabul gününde ileri sürebilecekleri, kafa karıştırabilecekleri bir malzeme verme peşinde.

Örgüte mesaj veriyor.

“Böyle söyleyin, böyle bir hesap yapın kafaları karıştırın” diyor aslında.

Yoksa Fransa’da ya da Avrupa’nın herhangi bir yerinde fiyatların böylesine artmadığını bilmiyor olması mümkün mü!

Bu bir siyasi taktik.

Aynı şey elektrik faturaları için geçerli değil mi!

Elektrik fiyatlarındaki inanılmaz artışı CHP’ye bağlamadaki mantık aynı değil mi!

CHP’li birisi son olarak 1978 yılında Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı yapmış.

CHP 1950’den bu yana tek başına iktidar olmamış.

AK Parti iktidarı öncesi TBMM’de CHP diye bir parti yok.

20 yıldır AK Parti iktidar.

Ama elektrik zamlarından CHP sorumlu diyor AK Partili milletvekilleri.

Söylediklerinin doğru olmadığını sizin kadar, benim kadar bilmiyorlar mı!

Biliyorlar elbet.

O kadar eğitimsiz değiller. Tam aksine çok akıllılar.

Örgütlerine, seçmenlerine söylenecek yalanları üretiyorlar.

Anlamadınız mı hala bu sözlerin hedef kitlesinin siz ya da ben olmadığını.

Onlar başka bir gruba sesleniyorlar.

Anket sonuçlarına bakılırsa, bence başarılı da oluyorlar.

IQOS kaçakçılığına niye göz yumuluyor

Çevremde dikkat ettiğim bir durum var.

Pek çok kişi sigara yerine, Philip Morris’in icat ettiği ve artık tüm sigara üreticilerinin imal ettiği yeni tip bir yarı elektronik sigarayı içiyorlar.

Mutlaka görmüşsünüzdür, burada sigara çakmakla veya kibritle yakılmıyor, elektronik bir şeyin içine tıkılıyor ve yanmadan düşük ısıda içiliyor.

Philip Morris buna “IQOS” adını takmıştı ve “I quit ordinary smoking” yani “Sıradan sigarayı bıraktım” deniyordu.

Şu anda bu tip sigaralar daha az zararlı oldukları inancıyla hayli yaygın.

Ve belirli bir gelir düzeyinin üzerinde neredeyse çoğunluk sigara yerine bunu kullanıyor.

Peki biliyor musunuz ki, bu sigara türü Türkiye’de resmen yok.

İthalatı yasak, satışı yasak.

Bu sigaraların tamamı, çevre ülkelerden, Kıbrıs’tan, Bulgaristan’dan, Gürcistan’dan, İsrail’den “kaçak” olarak Türkiye’ye sokuluyor ve satılıyor.

Yüzbinlerce, belki milyonlarca kişinin tükettiği, pazarı milyarlarca liraya ulaşan bu ürünün tamamı ülkeye yasa dışı yollardan vergisiz ve kaçak olarak giriyor ama her yerde satılıyor ve açıkça herkes kullanıyor.

Aynen Özal öncesi tüm yabancı sigaraların kaçak olarak ülkeye girdiği gibi, bugün de bu sigaralar kaçak.

Merakım ise şu.

Bu kadar yaygın olarak tüketilen bir ürün ülkeye normal yollardan, vergisi, harcı rüsumu ödenerek girmez.

Niye yasak olur?

Niye bunun kaçak olarak girmesine göz yumulur?

Bunun kaçak gelmesinden dolayı oluşan milyarlarca liralık vergi kaybı niye sineye çekilir? Bu kaçakçılıktan kim milyarlar kazanmaktadır ki, bu kaçak durumun sürmesine izin verilir, bırakın izin verilmesini bu durum neredeyse teşvik edilir?

Bu kayıp vergi kimin cebine girmektedir ki, devlet bu rezil duruma müdahale etmemektedir?

Bunun vergisiyle yasal girişine izin vermemek kimin çıkarınadır!

Tarihe takılırsak

Güçlendirilmiş parlamenter sistem için bir araya gelen 6 parti, bu konudaki yol haritasını ve mutabakat metnini 28 Şubat günü Ankara’da Bilkent Otel’de yapılacak bir törenle imzalayacaklar.

Törenin 28 Şubat günü yapılacağına duyulmasından beri iktidar yanlıları “Vay 28 Şubat haaa” diyerek tarihe dikkat çekiyorlar.

Ve 28 Şubat’ın hafızalardaki olumsuzluğunu hatırlatarak, bu tarihten olumsuz bir sonuç çıkarmaya çalışıyorlar.

Ben ise tarihlere pek takılmam.

Geçmişe doğru giderseniz binlerce yıl içinde 365 günün her birine kimileri için olumsuz anılar uyandırabilecek bir kulp takabilirsiniz.

Mesela mevcut iktidar da 12 Eylül'de bir Anayasa Referandumu yapmıştı.

FETÖ desteğiyle yaptıkları bu referandumda, gayeleri 12 Eylül darbesine selam çakmak mıydı!

Tağşiş mi yok, Bakanlık mı!

Hatırlarsınız, eskiden Tarım Bakanlığı sık sık, neredeyse her ay *Gıdada taşşiş, hile ve taklit ürünler" listesi yayınlardı.

Bakanlık piyasadan çeşitli ürünler toplar, bu ürünleri laboratuvarlarında inceletir, içeriğine bakar ve sonra da hangi üründe ne var, hangi ürün zararlı, hangi ürünün içine bulunmaması gereken bir katkı eklenmiş, etiketi ile içeriği arasında ne farklar var şeklinde bir liste yayınlardı.

Çok güvenilir olmamakla birlikte bu liste tüketiciler tarafından izlenir, firmaların da bir şekilde hizaya gelmesine neden olurdu.

Gerçi bu listeler üzerinden firmalara tehdit ve şantaj yapıldığı, bazı firmaların kollanıp, bazılarının batırılmaya çalışıldığı iddiaları da ortaya atılırdı ama sonuç olarak tüketici açısından önemli bir liste idi.

Geçenlerde tarım sektörünün dergilerinden birinde okuduğum kadarı ile 18 aydır Tarım Bakanlığı bu listeyi yayınlamıyor.

Aradım, taradım ben de bulamadım.

Ya tüm üreticiler çok namuslandı, artık kimse tarımsal sanayi ürünlerinde taşşiş, hile ve taklit yapmıyor.

Ya da bakanlık görevini yapmıyor.

Birinden biri ama asla ikisi birden değil.

Peki sizce hangisi.

NE ZAMAN ADAM OLURUZ?

Ülkeler geleceklerini kişilere değil, sistemlere emanet ettiği zaman.